

بررسی محدوده ذکر فضائل شخصی بر اساس آیات ۳۲ سوره نجم و ۱۱ سوره ضحی (از دیدگاه فریقین)

فاطمه صغری طالبزاده^۱، محمد مهدی کریمی نیا^۲، مجتبی انصاری مقدم^۳

^۱ طلبه سطح سه (کارشناسی ارشد) رشته تفسیر و علوم قرآن، مشغول به سطح چهار (دکتری) رشته تفسیر تطبیقی قرآن، فعال فرهنگی، پژوهشگر و مدرس حوزه و دانشگاه

^۲ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم
^۳ دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر (نویسنده مسئول)

چکیده

تزکیه اصطلاح قرآنی است و دو معنا و مفهوم متضاد را با حمل می کند؛ خود سازی و خودستایی دو معنایی است که از این اصطلاح فهمیده می شود. تزکیه نفس در اینجا به معنای نسبت پاکی دادن به نفس یا همان خودستایی است، براساس سوره نجم آیه ۳۲، عمل خودستایی از رفتارهای زشت و ناپسند به حساب می آید؛ زیرا باعث می شود انسان از مدح خویش در حضور دیگران، از خودش یا اعمال و رفتارهای خشنود شود و چنین حالتی غالباً موجب کبر یا عجب می شود. از آن سوی در سوره ضحی آیه ۱۱، خداوند به پیامبر امر می کند که نعمت های الهی را به زبان یا به حال و یا در عمل یادآور گردد. پرسش مقاله حاضر این است که محدوده ذکر فضائل بر اساس آیات قرآن به چه میزان است؟ این مقاله با شیوه توصیفی-تحلیلی و با استفاده از منابع تفسیری معتبر اعم از شیعه و سنی به این نتایج دست یافته است که گاهی کسی کمال علمی یا عملی دارد و ضرورت هم اقتضاء می کند که خود را به داشتن آن معرفی کند و این مورد از باب خودستایی مذموم و منفی نیست بلکه از باب اتمام حجت یا الگو و نمونه عملی است که تاثیر فراوانی را در حوزه تربیتی و اجتماعی بر مخاطبان خواهد گذاشت.

واژه های کلیدی: تزکیه، خودستایی، نفس، کبر، عجب، اتمام حجت